

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Cap. j. De nomine definitione, diuisione, & differentia Irregularitatis à
Censuris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

DE IRREGULARITATE

Liber Sextus.

P R A E L V D I V M.

Authores de Irregularitate tractantes.

De Irregularitate tractant Theologi, ut S. Thomas in 4. distinct. 25. quæst. 2. & 3. & 12. quæst. 20. art. 5. ad quartum, & 2.2. quæst. 64. art. 7. ad tertium, & quæst. 108. art. 4. ad secundum, & in additionibus ad 3. partem quæst. 39. & Scholastici Doctores in 4. distinct. 25. agentes de Sacramento ordinis, & distinct. 27. ubi Richard. Scotus, Paludanus, Durandus, & alij communiter, & idem Richardus in 4. dist. 18. art. 4. quæst. 4. & artic. 7. quæst. 5. & artic. 13. casu 5. Gabriel in Canonem Missæ lect. 9. litera.... Dominicus Sotus lib. 5. de iustitia & iure, q. 1. artic. 9. & in 4. distinct. 25. quæst. 1. art. 2. Martin. Ledesm. 2.4. quæst. 26. art. 2. fol. 363. & deinceps. Ioseph Angles in floribus. 4. sent. par. 1. in tract. de Sacramento ordinis, artic. 4. & in quæst. de essentialibus Matrimonij, art. 4. Henricus Henriquez lib. 4. per totum. Gregorius de Valentia tomo 4. disp. 7. q. 19. Canonista in multis locis, & præsertim in e. Nisi cum pridem, de

renunciat. & ibi Innocent. Anton. de Butrio, Panormit. & alij, & in titulo de Homicidio, & in titulo De Corpore vitiatu, & in titu. Qui filij sint legitimi. in Decretali Sexto, & Clementinis, & in Decreto Gratiani in multis locis, maxime dist. 26. & deinceps. Gundisalvus de Villadiego in tract. de Irregularitate, Summiæ in verb. Irregularitas. Ubi Summa Pisanelle, Angelica, Syluest. Tabiena, Caiet. Summa Confessorum, fratris Ioannis de Friburgo, lib. 2. tit. 1. & lib. 3. tit. 3. & tit. 29. & tit. 33. quæst. 41. 42. & quæst. 81. & alibi passim. Summa Astensis, par. 2. lib. 6. tit. 6. Nicolaus de Ploue in tractatu Sacerdotali, titulo de Irregularitate. 3. Antonin. par. 3. titulo 29. aliàs 28. in quibusdam impressionibus. Nauar. in Mannali, cap. 27. a num. 191. & deinceps. & in consilijs maxime tomo secunda, sub titulo de Homicidio, & titulo De sentent. excommuni. Covarruias in Clement. Si furiosus. De Homicid. Alphonsus de Casiro multa sparsim De Irregularitate tradit lib. 2. de peccat. legis penalis. Barth. Medina lib. 1. instruct. confess. cap. 1. §. 9. 10. 11. & 12. Anton. de Corduba in Summa quæst. 26. 34. 37. & 41. Ioannes Pedrazza in Summa lib. 2. cap. 4. Simon Maiol. in libro de irregul. & impedimentis Canonis. Alphonsus Viualdus in suo Candelabro, par. 3. tract. de irregul. Cosmus Medices in Summa par. 2. tit. 9. a quæst. 25. & 36. Iacobus de Grassis in suis Decisio. par. 1. lib. 4. cap. 27. Summa Corona Confessorum par. 3. tract. de irregul. Cosmus Philarchus de officio Sacerdotis par. 1. lib. 4. a capite 6. ad finem. Thomas Zerula in sua praxi Episcopali in verbo, Irregularitas, Toletus lib. 1. instruct. Sacerd. a capite 24. ad 31. & alij recentiores.

De nomine, definitione, diuisione, & differentia Irregularitatis a Censuris.

Cap. I.

S V M M A R I V M.

- 1 Irregularitas Censura Ecclesiastica non est, ut quidam fatentur affirmant.
- 2 Irregularitatum cognitio Clericis, eorumque Confessarijs, pro utroque foro necessaria est.
- 3 Irregularitatis nomen vnde deductum sit.
- 4 Regulare quidnam sit.
- 5 Canonici, seu Clerici Regulares quinam sint, & quare sic appellati.
- 6 Canonici seculares, seu Canonici simpliciter, quinam sint.
- 7 Canonicas feminas patres olim mulieres Religiosas appellare consueverunt.
- 8 Dies Regulares, seu festa regularia quæ, & cur sic nominata.
- 9 Irregularitatis nomen apud Theologos, & Canonistas quid significet.
- 10 Irregularitas, quibus verbis in iure canonico inducitur.
- 11 Irregularitas origo quanam sit.
- 12 Clerici diuinis obsequijs mancipantur, & in sortem Domini vocantur.
- 13 Deus Sanctus est, illique hostia Sancta offerenda.
- 14 Ecclesia, sicut ipsa pulchra est, & sine macula, ita ministros tales habere debet.
- 15 Ministri Ecclesie, a rebus huius seculi in altiorum locum sublatisunt.
- 16 Irregularitatis definitio quanam sit.
- 17 Irregularitas cur impedimentum canonicum dicatur.
- 18 Irregularitas omnis ex iure canonico instituitur.
- 19 Tonsura prima proprie ordo non est, sed dispositio quadam præiua ab ordinibus.
- 20 Irregularitas qualiter a censuris Ecclesiasticis differat.
- 21 Irregularitas qualiter ab excommunicatione distinguitur.
- 22 Irregularitas, & excommunicatio minor quomodo inter se distinguantur.
- 23 Irregularitas, & suspensio, quomodo inter se differant.
- 24 Irregularitas qualiter ab interdictione distinguitur.
- 25 Irregularitas licet ordinum suspensionem, & executionem impediatur, factum tamen tenet.
- 26 Irregularitas qualiter ab Auctoribus diuindi solet.
- 27 Irregularitates omnes ad duo capita reducuntur, & quanam ea sint.

Quamti

aliorum omnium definitio hæc est [Irregularitas est Canonici impedimentum, ex facto, vel defectu proueniens, quo quis ad Ecclesiasticos ordines promoueri, & iam promotus in iisdem ministrare prohibetur.] Sic Specul. in tit. de disp. § iuxta, in princip. Ioann. Andr. & Archid. in ca. 1. de sent. & re iud. lib. 6. Hostien. in cap. 2. de Cler. excomm. ministr. Gonfal. a Villadiego, de irregul. in principio Sylu. verbo Irregularitas, in princip. Tabiena, verbo Irregularitas 1. num. 1. Anton. 3. par. ut. 29. de irreg. cap. 1. Sotus 4. distinct. 25. quæst. 1. art. 1. Summa Corona, par. 3. tit. de irreg. num. 3. Barth. Medina lib. 1. Instruct. confess. ca. 11. §. 9. Sebast. Medic. par. 2. tit. 9. quæst. 25. Nicol. Plouius, tract. de irregul. in princip. Albertus Trotius de vero, & perfecto Clerico, lib. 2. cap. 20. Couar. in Clemen. Si furiosus, in princip. num. 1. de homicid. Nau. in Man. capit. 27. num. 191. & Martin. Ledesm. 2. 4. quæst. 26. art. 2. in tract. de irreg. Alphonfus Viualdus in suo Candelabro par. 3. tit. de irreg. num. 5. & Cosinus Philarchus de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. ca. 6. quamuis hi quatuor vltimi addunt duas adhuc particulas, nimirum [Irregularitatem directe impedire ordinem susceptionem, vel executionem, etiã post factam penitentiam.] Simon vero Maiolus lib. 1. de irregul. c. 1. num. 1. ait difficile esse veram irregularitatis definitionem afferre. Hæc autem vltima definitio, vt communior est, ita etiam nobis videtur verior & accommodatior, & sic explicatur.

Primo enim dicitur impedimentum, quia irregularitas ex genere suo non est vinculum, aut censura, aut sententia, vel pœna, sed est inhabilitas quædam, multæ enim irregularitates licet non sine causa contrahantur, vt ex bigamia, vel iusta occisione contrahuntur propter indecentiam, non tamen ex culpa contrahuntur, vt fatetur Sotus lib. 1. de iur. & iure, quæst. 6. articulo 5. ad primum, ideoque ex genere suo non est vinculum, censura, sententia, aut pœna, quia hæc ex vi, & conditione sua oriuntur, aut infliguntur ob delictum, & culpam & ideo vt infra dicitur, absolutio propriè est a censuris, vinculis, & sententijs; ac vero cum irregularitas tollitur, non dicitur quis propriè ab ea absolutus, sed dispensari.

Secundo dicitur Canonicum, quia omnis irregularitas ex iure Canonico instituitur, vt infra dicitur, quicquid Marian. Socin. cit. contrarium falso existimauerit.

Tertia dicitur ex facto, vel defectu proueniens, vt explicentur duo præcipua capita, ex quibus omnes irregularitates oriuntur, nimirum, aut ex delicto, quod in præsentia vocatur factum, aut ex aliquo defectu, id est, quæ absque culpa contrahitur.

Quarto dicitur Quo quis prohibetur promoueri, etiam promotus ministrare, vt sic explicetur, in quo consistat vis, & conditio irregularitatis, scilicet in hoc, quod ideo quis irregularis est, quia est inhabilis ad ordines Ecclesiasticos recipiendos, & ad seruendum in illis; in quo distinguitur

19 a censuris, sententijs & alijs, vt infra dicemus. Per ordines autem in hac acceptione non intelligitur, prima tonsura, quæ secundum vltiorem, & communiorum Theologorum opinionem, contra Canonistas non est ordo, sed dispositio ad ordines; & hoc si propriè & strictè loquamur, quamuis in iure Canonico puto intelligi etiam primam tonsuram per ordines, ita vt irregularis simpliciter ad ordines, irregularis esse videtur ad ipsam primam tonsuram accipiendam. [Est igitur irregularitas, inhabilitas quædam Canonico iure constituta ad Ecclesiasticos ordines recipiendos, & ad ministrandum in ordinibus susceptis.]

20 Qualiter autem irregularitas a censuris differat, non ita bene tradunt DD. Nam Syluest. in verbo Irregularitas, num. 1. & Tabiena, verbo eod. in princip. dicunt distingui a suspensione, quia includit eam, & aliquid amplius addit, ita vt omnis suspensus sit irregularis, non tamen e contra, eo quod per suspensionem prohibetur quis in ordinibus susceptis ministrare; non tamen prohibetur ad ordines promoueri, irregularis autem, & ad ordines promoueri, & in susceptis ministrare prohibetur. Hos autem reprehendit Nau. in Man. cap. 27. num. 191. vers. Secundo, quia vt diximus, suspensio est censura, irregularitas autem censura non est. Item irregularitas tam laicis,

quam Clericis conuenit; Suspensio vero pœna est Clericorum tantum, Speculator autem referente Nauar. vbi supra, vers. Tertio, vult omnem excommunicatum, suspensum & interdictum esse irregularem, non tamen omnem irregularem excommunicatum esse, suspensum, aut interdictum. Quam etiam differentiam Nauar. ibi reprehendit, quia excommunicatio, suspensio, & Interdictum, sit censura Ecclesiastica; Irregularitas autem ex sua natura censura non est, item excommunicatus non est irregularis eo ipso, quod sit excommunicatus, sed quia dum excommunicatus est priuatus est participatione actiua, & passiuâ Sacramentorum, ideoque dum in excommunicatione manet, non potest promoueri ad ordines, vel in susceptis ministrare; quamprimum autem absoluitur ab excommunicatione & ordines suscipere, & in susceptis ministrare potest; Qui vero est irregularis, etiam post peractam penitentiam, & obtentam absolutionem a Censuris, & ab omnibus peccatis, adhuc inhabilis est ad ordines recipiendos, & ad ministrandum in susceptis, donec per dispensationem inhabilitas illa ab habente potestatem tollatur. Idem dicendum est de Suspensione, & Interdicto; dum enim quis suspensus, aut interdictus est, prohibetur ordines suscipere, vel in illis ministrare, non tamen irregularis est, quatenus suspensus, aut interdictus est, quia statim se a suspensione, & interdicto absoluitur, manet aptus ad ordines recipiendos, & ad seruendum in illis.

21 Differt igitur irregularitas ab excommunicatione, quia excommunicatio est censura, vel vinculum a iure, vel iudice impositum, quo quis tanquam ligatus prohibetur a participatione actiua, & passiuâ Sacramentorum, & omnibus Ecclesiæ suffragijs, & communi hominum confortio priuatur, & hoc ob contumaciam; At vero Irregularitas solum est inhabilitas quædam ad ordines suscipiendos, vel ad ministrandum in illis etiam absque vlla contumacia, immo nonnunquam absque culpa contracta.

22 Differt etiam ab excommunicatione Minoris, quia iure priuatur omni passiuâ Sacramentorum receptione; at vero Irregularis recipere potest absolutionem a peccatis, ex Cate. in verbo Irregularitas, in princip. Armilla, verbo eo. §. 86. Nau. in Man. cap. 27. num. 191. in fine; Martin. Ledesm. 2. 4. quæst. 26. art. 2. in tract. de irreg. in princip. & Henriquez lib. 1. c. 1. §. 1. in annot. in litera C. & §. 2. immo & omnia Sacramenta præter ordinem, vt Henriquez vbi supra, §. 2. docet.

23 Differt a suspensione, quod suspensio semper ex aliquo delicto contrahitur siue mortali, siue veniali, & est censura, vel sententia, vel vinculum a Iudice, vel iure impositum, vel ob contumaciam, vel saltem in pœnam delicti præcedentis, quo vinculo ligatus, vsu ordinum exercere prohibetur; Irregularitas autem nec semper ex delicto contrahitur, nec censura est, vt diximus, nec imponitur ab homine, sed a iure, per solum Papam, ob decentem Deum cultum, vt ordinati, & ministri diuini cultus sint sine macula, & defectu. Item suspensio communiter non priuatur toto officio, sed quodam vsu illius; & si quando priuatur toto officio, id agit non vt habitus in perpetuum, sed vt dispositio ad tempus, & in persona tantum Ecclesiastica, & elapso eo tempore tollitur, aut saltem per absolutionem; At Irregularitas per se priuatur susceptione ordinis, & per modum habitus priuatur vsu, & aliquando superueniens Irregularitas non priuatur vsu ordinum; vt si Sacerdoti sine eius culpa amputata sit manus, est irregularis ne celebret, sed audire potest confessiones, quia non prohibetur de re tunc vsu ordinum, sic Villadiego, de irregul. col. 39. Nauar. in Man. ca. 29. nu. 191. & num. 200. vers. Septimo dico; Felicianus, de irreg. cap. 6. Henriquez lit. 7. de Indulg. cap. 13. §. 6. in annot. in litera R, & lib. 1. 4. de Irreg. cap. 1. §. 2. de irregularitas non per contritionem, aut absolutionem, sed per dispensationem tollitur, arg. Conc. Trident. Sessio. 24. de reform. cap. 6. Henriquez lib. 7. c. 13. & lib. 14. cap. 1. vbi supra.

24 Differt etiam ab Interdicto, quia Interdictum est censura a iure, vel ab homine imposita, qua quis prohibetur Sacramenta aliqua recipere, vel conferre, & officijs Diuinis interesse, & sepultura Ecclesiastica sepeliri, vnde fit, vt

excommunicatus, suspensus, aut interdictus, quia prohibitus est exercere usum ordinum, ideò, dū aliqua harum censurarum ligatus est, ordines recipere non potest, quia ordo quando recipitur, propter usum, & officium eius recipitur; Irregularitas autem nec priuat receptione Sacramenti alicuius præter ordinem, nec prohibet officii diuini interesse, nec sepultura Ecclesiastica donari, sed solum per se, & directè, & primariò impedit susceptionem ordinis, vt ordo est, nec semper impedit omnem usum ordinis cum tamen excommunicatio, suspensio, aut interdictum solum indirectè & secundario ordinis susceptionem impediatur, ex eo quòd qui aliqua censure ligatur, eo ipso quòd priuatur passiuè Sacramentorum susceptione, eo nequaquam priuatur ad tempus, scilicet dum censura ligatus sit, receptione ordinum.

Ex quibus etiam colligitur, quomodo distinguatur irregularitas a depositione, & degradatione, quia hæc duæ pœnæ sunt sententiæ inflictæ in pœnam delicti, quibus Clericus priuatur in perpetuum, & toto vsu ordinum.

25 His omnibus addi potest ex Soto 4. dist. 25. q. 1. artic. 3. vt ex his igitur, & Henriquez lib. 1. c. 1. §. 2. quòd licet irregularitas Ecclesiasticos impediatur ordines, si tamen a viro baptizato recipiantur, factum tenet, & solum priuatur vsu; quod si iura nonnunquam dicant non valere ordinationem irregularis, vt dist. 70. c. 1. & 2. intelligi debent quoad usum, & exercitium ordinis in irregularitate, aut ab irregulari suscepti.

26 *Diuiditur variè a DD. Quidam enim multas enumerant sine vilo planè ordine, vt Angel. verbo irregular. 1. S. Antoin. 3. par. tit. 29. de irreg. cap. 1. Maiol. lib. 1. de irreg. cap. 3. Alij, vt Summa Astensis, par. 2. li. 6. tit. 6. & seq. reducant omnes genus irregularitatis ad duodecim irregularitates, quas vocant Apostolicas, 1. Timoth. 3. Alij, vt Sylu. in verbo irregularitas, num. 3. omnes ad tres reducit, scilicet ex delicto, ex defectu corporis, & ex defectu Sacramenti, & ponit 23. casus & eandem diuisionem facit Sotus 4. distin. 25. q. 1. art. 2. & hos secutus Polancus in sine Directorij, c. de irregul. Tabiena, in verbo irregularitas, 1. num. 1. ad no. vni capitula reducit. Alij, vt Martin. Ledesm. 2. 4. q. 26. ar. 2. in tract. de irreg. & Nau. in Man. c. 27. nu. 192. Henriquez lib. 1. c. 2. §. 4. Alpn. Vual. vbi supra, in princ. Greg. de Valentia tomo 4. disp. 7. q. 19. puncto 2. & Cosmus Philiarhus de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. c. 6. irregularitates omnes ad quinque species reducant, quæ ex quinque defectibus nascuntur, scilicet, *Sacramenti, Corporis, Animæ, lenitatis perfectæ, & delicti.**

27 *Ceterum meo iudicio, & breuius, & melius reduci possunt omnes ad duo capita, prout superius dictum est. Primum enim i Quædam sunt, quæ contrahuntur absque vlla culpa, & dicuntur contrahi ex aliquo defectu. Secundo, aliæ contrahuntur ex delicto, & dicuntur contrahi ex facto proprio. Rursus irregularitates omnes, quæ sine culpa contrahuntur, ad quinque capita reduci possunt; Nam Primo, Quædam contrahuntur ex defectu Sacramenti. Secundo, ex aliquo defectu Corporis. Tertia, ex aliquo defectu Animæ. Quarto, ex defectu libertatis. Quinto ex defectu perfectæ lenitatis. Quæ autem irregularitates ex delicto contrahuntur, & ob quæ delicta, suis locis ostendemus.*

Regulæ quædam generales ad irregularitatum notitiam vtilis, ac necessaria. Cap. II.

S Y M M A R I V M.

- 1 Irregularitatum cognitio ardua, difficilis, & perplexa est.
- 2 Irregularitas vt incurratur, subiectum capax esse debet.
- 3 Femina irregularitatis capax non est, & quæ eius ratio sit.
- 4 Feminas ad imaginem Dei, an, & quo sensu creatas sit.

5 Femina Christi vicem, & personam representare nequit.

6 Femine, quo sensu regulares, aut ordinari posse, dicuntur.

7 Donum prophetiæ concessum mulieribus in lege veteri Sacramentum non erat.

8 Baptizatus, qui non est, pro eo tempore irregularis non est, & quare.

9 Irregularitas omnis iure tantum humano Pontificio est instituta.

10 Irregularitates multæ iure Pontificio institutæ, ex lege veteri, & Naturali originem trahunt.

11 Irregularitas, quo sensu originem a iure natura trahere dicatur.

12 Cum homicida voluntario, quo sensu iura Papam dispensare non posse affirmant.

13 Apostolorum Canones, & decreta iuris humani sunt, non Diuini.

14 Irregularitas non nisi in casibus iure expressis incurritur.

15 Irregularitas an censendus sit, qui de irregularitate dubius est.

16 Lex iusta, tam in foro interiori, quam exteriori obligat.

17 Irregularitas ob delictum sola voluntate, et mente commissum non incurritur.

18 Homicida mentalis irregularitatem non incurrit.

19 Irregularitas ob delictum occultum exterius commissum quamuis probari non possit, incurri poterit.

20 Bullæ concedentes facultatem dispensandi in irregularitatibus mentalibus, quo sensu intelligenda sint.

21 Irregularitas, non solum ad ordines suscipiendos, & eos exequendos inhabilem reddit, sed etiam ad beneficium obtinendum.

22 Beneficium propter clericale officium datur.

23 Inhabilis ad celebrandum, beneficium curatum habere nequit.

24 Irregularitas post beneficium obtentum incurra, ipso iure beneficiarium beneficio illo non priuat.

25 Irregularitas dignitatibus, et Prælaturis regularibus priuat.

26 Irregularis, ante obtentam dispensationem ordines sumens, vel exercens, irregularitatem nouam non incurrit, et quæ huius ratio sit.

27 Ordinem susceptum ob irregularitatem exercere prohibetur, an, et quando superiorem sumendo, irregularitatem incurrat.

28 Homicidium, et membri abscissio hominem irregularem reddit, sicut etiam quælibet corporis deformitas.

29 Missam celebrare prohibetur ob membri mutilationem, an, et quæ alia officia Ecclesiastica exercere possit.

30 Irregularitas vt incurratur ob crimen, non satis est conatus, & desiderium illud perpetrandi.

31 Cessante causa irregularitatis, cessat irregularitas.

32 Irregulares sunt, qui post peractam penitentiam ordinis executionem non habent.

33 Bullæ potestatem absoluendi a censuris concedentes facultatem dispensandi, in irregularitatem non concedunt.

1 Quamuis irregularitatum cognitio difficilis, & perplexa sit, nihilominus tamen ad clariorem, & faciliorem huius rei explicationem regulas quasdam generales ex DD. collectas, & communi omnium consensu approbatas, præmittemus, per quas & iudex alienam discutere conscientiam circa incursum irregularitatis facile possit, & vnusquisque pro bono, & tranquillitate conscientiæ suæ, his perceptis, & diligenter consideratis, documeta quæ-